

Boek Taalontwikkelingsstoornissen bij het jonge kind (0-8 jaar)
Auteurs Bernadette Sanders
Uitgeverij LannooCampus

In de eerste jaren van hun leven maken kinderen de grootste ontwikkeling door op het gebied van taal. Wanneer taalproblemen in deze periode niet gesignaleerd worden en zij niet de hulp krijgen die zij nodig hebben dan is de prognose voor de toekomst minder goed. Ernstige problemen in de taalontwikkeling hebben gevolgen voor de sociaal emotionele ontwikkeling, de psychosociale en cognitieve ontwikkeling en het functioneren in de maatschappij.

Wil je een taalontwikkelingsstoornis (TOS) tijdig kunnen herkennen, dan heb je kennis nodig. Het boek 'Taalontwikkelingsstoornissen bij het jonge kind' geeft je veel handvatten om vroeg te kunnen signaleren en vervolgens de juiste interventies toe te passen

TOS of TOA?

In een klas met 30 kinderen hebben gemiddeld twee kinderen een TOS. Statistisch gezien komt het zeven keer zo vaak voor als autisme. Toch zien we dat TOS op jonge leeftijd vaak niet herkend wordt. Ouders die aangeven zich zorgen te maken over de taalontwikkeling van hun jonge kind krijgen vaak te horen 'Dat komt nog wel'. Het is belangrijk deze zorgen serieus te nemen, zeker wanneer het gepaard gaat met opvallend gedrag zoals bijten, knijpen etc.

Wanneer de taalontwikkeling op jonge leeftijd achterblijft, spreken we van een taalontwikkelingsachterstand (TOA). Deze kan op latere leeftijd worden ingelopen. Van een TOS houd je blijvend last. De diagnose TOS kan betrouwbaar worden gesteld vanaf 3 jaar. Tot die tijd spreken we veelal van een vermoedelijke TOS.

Kenmerken van TOS

In het boek staan uitgebreide signaleringslijsten over het herkennen van een TOS. De eerste kenmerken zijn al te constateren in de baby tijd. Een kleine greep uit kenmerken van kinderen die al iets ouder zijn, zijn:

- Niet weten hoe je iets vraagt
- Onvoldoende woordenschat
- Zwakke grammatica
- Moeite met het nazeggen van lange zinnen
- Rijmpjes en liedjes aanleren gaat moeilijk

Wanneer er sprake is van een (vermoedelijke) TOS is het belangrijk om in gesprek te gaan met ouders. Je kunt doorverwijzen naar een logopedist die een screening uit kan voeren. Ook is het verstandig om bij een KNO arts een gehoortest af te laten nemen. Een logopedist kan doorverwijzen naar een audiologisch centrum. Bij een vermoeden van TOS kunnen peuters naar een behandelgroep voor vroegbehandeling.

Meertaligheid en TOS

Een TOS vaststellen bij meertalige kinderen is lastig, zeker wanneer je de thuistaal niet spreekt. Voor de ontwikkeling van de tweede taal is het van belang dat het kind eerst de moedertaal goed beheerst. Wanneer je constateert dat een jonger broertje of zusje de taal beter beheerst dan het kind van bijv. 3,5 jaar dan is dat een belangrijk signaal. Meertalige

logopedie kan dan wenselijk zijn. Het aanleren en verbeteren van de moedertaal is de basis. Van daaruit kan de tweede taal worden uitgebreid.

Tips

In het boek worden veel tips genoemd die praktisch toepasbaar zijn. Enkele hiervan zijn:

- Spreek rustig en in korte zinnen
- Articuleer duidelijk en overdrijf met intonatie
- Ondersteun visueel
- Besteed gericht aandacht aan het vergroten van de woordenschat
- Let op de akoestiek en eventuele ruis in de omgeving van het kind
- Maak contact als je met het kind spreekt.

Spelontwikkeling bij TOS

Jonge TOSsers lopen vaak achter in hun spelontwikkeling. Ze moeten taal begrijpen, in het spel kunnen toepassen en zelf ook begrepen worden. Dat is lastig. TOSsers spelen vaak met jonge kinderen omdat zij beter aansluiten bij hun taalniveau. Of zij spelen met oudere kinderen die de leiding nemen.

SEO en TOS

Vanwege het niet begrijpen van de taal, begrijpen TOSsers de uitleg omtrent de sociale regels en het gedrag niet. Gewenst gedrag moet worden aangeleerd omdat zij reageren vanuit emotie. Het kind mist immers het inzicht in oorzaak-gevolg. Omdat zij hun emoties niet onder woorden kunnen brengen, kunnen ze hun emoties ook niet reguleren. Dit kan leiden tot driftbuien. Dit soort gedragingen maken de kans groot dat ze worden afgewezen, gestraft en gepest.

Conclusie

Het boek 'Taalontwikkelingsstoornissen bij jonge kinderen' is een erg compleet en duidelijk geschreven boek. Het maakt pijnlijk duidelijk dat deze stoornis vaak grote gevolgen heeft voor de ontwikkeling en toekomst van het kind. Het is daarom van groot belang om een TOS tijdig te herkennen en interventies te plegen. Hoe je dit doet, wordt in meerdere hoofdstukken uitgebreid behandeld. Daarbij wordt TOS vanuit diverse invalshoeken benaderd; vanuit meertaligheid, spelontwikkeling, de sociaal emotionele ontwikkeling etc. Dat maakt het boek erg compleet.

Een mooie toevoeging zijn de downloads op de site. Vooral de 'rode vlaggen vroeg signalering' en 'de minimum spreeknormen per leeftijd' zijn erg verhelderend en praktisch.

Tijdens het lezen dacht ik meerdere malen 'dit zou iedereen moeten weten die met jonge kinderen werkt'. Want hoe eerder een TOS wordt gesignaleerd hoe beter je je interventies hierop af kunt stemmen. Het is dus van groot belang om dit boek onder de aandacht te brengen bij professionals, zowel binnen de voorschool als de vroegschool.